

Forfatter: Goldschmidt, M. A.

Titel: Genremaleren

Citation: Goldschmidt, M. A.: "Genremaleren", i Goldschmidt, M. A.: *M. Goldschmidts Poetiske Skrifter*, udg. af A. Goldschmidt, 1896-98, s. 199. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-goldschmidt11tom-shoot-workid55669/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: M. Goldschmidts Poetiske Skrifter

XII.

Genre-maleren.

I en Række af Aar lagde jeg ved en Genre-malers Arbejder Mærke til, at paa hvert af hans Malerier kom i de forskjelligste Skikkelser det samme Fysiognomi igjen. Det var den kvindelige Hovedperson, som altid bar dette Mærke, undertiden kun fint eller svagt, men dog tydeligt for mig, der nu engang havde givet Agt, og jo finere Kjendetegnet var, desto mere havde det Noget ved sig, der paa egen Maade tiltalte eller næsten rørte mig. Jeg er ogsaa overbevist om, at den Lykke, hans Arbejder gjorde, for en stor Del hidrørte fra dette Skjulte, om jeg saa maa sige: Lyriske, i Form og Farve. Selv naar han undtagelsesvis malede Portræter, forekom det mig, at han gav et behageligt kvindeligt Hoved et Udtryk, hvorved der fremkom et svagt Slægtskab med hint bestandig tilbagevendende, svævende

Billedet. Maaske efterhaanden, maaske pludselig — det husker jeg ikke — paakom den Tanke mig, at der stod et jordisk Ideal for ham, at en Kvinde havde saa fuldstændig præget sig i hans Sjæl, at han altid i sin kunstneriske Skaben med eller mod sin Vilje havde hende nærværende i Aanden og paavirkende Haanden. Det er den Slags Tanker, man kan gaa længe med uden at udtale dem, og det var kun tilfældigt, at jeg engang ved at høre hans personlige Forhold om-tale kom til at spørge: »Er han gift?» — Man svarede Ja, og jeg spurgte: »Lykkelig gift?» — »Ja,« svarede man, »det er et rigtig smukt Familienliv.«

En Tid hengik igjen, og Omstændighederne førte mig til hans Atelier. En Dame kom ind, og han forestillede: »Min Kone.« Det overraskede mig; hun lignede slet ikke hans Billeder. Maaske saa jeg et Øjeblik for længe eller for opmærksomt paa hende; men man syntes ikke at bemærke det.

Vi bleve mere bekendte; jeg kom undertiden i Familien, og det er nok muligt, at jeg en eller to Gange med et kort, forskende Blik søgte i den fyrretyveaarige Kones Ansigt at opdage Spor af den yngre Kvinde, der paa den anførte Maade skulde have været Kunstnerens Model — hans Ideal og tillige hans Eje —; men jeg fandt ikke Ligheden.

Engang sad han og jeg ene sammen og talte om Kunst, Fysiognomier, fjerne Ligheder o. s. v.

Lidt efter lidt mærkede jeg, at Kunstneren vilde være fiffig; han førte Samtalen hen mod et Maal, som jeg flere Gange bøjede af fra; men tilsidst lod jeg ham have sin Vilje, og saa kom han temmelig naturlig til det Spørgsmaal, om jeg havde set hans Kone før eller kjendt Nogen, der lignede hende.

»Nej,« svarede jeg, »hvorledes falder De paa det?«

»Aa,« sagde han, »siden vi ere komne paa det Thema, kan jeg jo gjerne sige det: Allerede første Gang, De var her, studsede De ved at se min Kone, og det synes mig, at De adskillige Gange har set søgende paa hende.«

»O,« svarede jeg, »det havde en ganske anden Grund — eller De har Ret paa en anden Maade. Jeg søgte Ligheden med et Fysiognomi, der synes mig ofte at komme igjen i Deres Billeder, og jeg havde sat mig i Hovedet, at det skulde være Deres Hustru.«

Med helt forandret Ausigt sagde han: »Virkelig? Paa hvilke Malerier har De set det? Kunde De ikke nævne mig dem?«

Jeg gjorde det saa godt som mulig efter Hukommelsen.

»Har De da kjendt hende?« spurgte han efter en Pavse.

Eftertrykket laa saadan paa hende, at jeg spurgte: »Hvem?«

Han gjorde en Bevægelse, som om han vilde

ryste Noget af sig, og svarede: »Ja, nu er det jo sagt. Det var en Anden.«

Jeg blev tavs. Han begyndte lidt efter med en Tone, der skulde være let eller sorgløs: »Det hænder jo saa mange af os. Man faar ikke altid den, man i sin første Ungdom bliver helt . . . saadan . . . man tror, man kan ikke leve hende foruden. Naa, jeg var jo ung dengang, havde store Tanker om mig selv og vilde være Historiemaler og Gud ved hvad! Men det gaar over, som de Gamle sige i »Abekatten«.«

Jeg sagde: »Der staar ogsaa i »Abekatten«: »Men det gik aldrig over.««

»Det gjør det heller ikke . . . det kan ogsaa siges . . . naar Sygdommen har været meget stærk. Jeg kom gaaende i Vimmelskaftet og mødte Vogne, Brudetog, der skulde til Helliggejstes Kirke. Da jeg kom hen i Kirken, var det hende. Jeg blev funden liggende paa Kultorvet.«

Jeg kunde Intet sige. Kunstneren talte saa rolig og dog i en Tone, der maalede det Hele for mig. Jeg saa hendes Brudekjole og Blomsterkosten og følte hans Hjertes Slag ved Synet.

Kunstneren vedblev: »Det er det Eneste, der endnu glæder mig, at jeg faldt omkuld saa langt borte. Om jeg var daanet paa Kirkegulvet og hun og han havde faaet det at vide! . . .«

»Vidste, anede hun da slet Intet?«

»Om, at jeg styrtede? Nej, det haaber jeg.«

Efter en Stunds Tavshed sagde jeg: »Tillad

mig et Spørgsmaal, der maaske er meget indiskret: Ved Deres Hustru det?»

Han svarede Ja, men tilføjede lidt efter: »Ja, det ved hun; men der er en Ting, som hun ikke ved, og som jeg aldrig kan sige hende, og som aldrig maa siges hende. Giver De mig Deres Ord paa, at De ikke taler videre derom, saalænge hun eller jeg lever?»

»Ja.«

»Det er, at min Kone, ikke *en face*, heller ikke helt i Profil, havde en lille Lighed med Hende. Paa det friede jeg, og paa det har jeg nu i sexten Aar været Mand og Husfader og ernæret min Familie. Men De kan nok indse, at det maa min Kone ikke vide.«
